

**Dostosowania wymagań edukacyjnych na poszczególne oceny z historii dla klasy ósmej szkoły podstawowej
do programu nauczania „Wczoraj i dziś”**

Temat lekcji	wymagania podstawowe dopuszczający uczeń:	wymagania podstawowe dostateczny uczeń:	wymagania ponadpodstawowe dobry uczeń:	wymagania ponadpodstawowe bardzo dobry uczeń:	wymagania ponadpodstawowe celujący uczeń:
Rozdział I II wojna światowa 1. Napaść na Polskę	– zna daty: agresji Niemiec na Polskę (1 IX 1939), wkroczenia Armii Czerwonej do Polski (17 IX 1939); – identyfikuje postacie: Adolfa Hitlera, Józefa Stalina	– identyfikuje postacie: Henryka Sucharskiego, Edwarda Rydza-Śmigłego, Stefana Starzyńskiego; – wyjaśnia znaczenie terminów: wojna błyskawiczna (Blitzkrieg), „dziwna wojna”, internowanie	– wskazuje na mapie kierunki uderzeń armii niemieckiej i sowieckiej – podaje przykłady szczególnego bohaterstwa Polaków, np. obrona poczty w Gdańsku, walki o Westerplatte, obrona wieży spadochronowej w Katowicach, bitwy pod Mokrą i Wizną, bitwa nad Bzurą, obrona Warszawy, obrona Grodna, bitwa pod Kockiem, obrona Helu	– zna daty: bitwy o Westerplatte (1–7 IX 1939), wypowiedzenia wojny Niemcom przez Francję i Wielką Brytanię (3 IX 1939), internowania władz polskich w Rumunii (17/18 IX 1939), kapitulacja Warszawy (28 IX 1939), kapitulacji pod Kockiem (6 X 1939); – przedstawia stosunek sił ZSRS, Niemiec i Polski – wymienia miejsca kluczowych bitew	– wyjaśnia przyczyny klęski Polski we wrześniu 1939 r. – wyjaśnia znaczenie terminów: prowokacja gliwicka, bitwa graniczna, „polskie Termopile”

				wojny obronnej Polski stoczonych z wojskami niemieckimi i sowieckimi	
2. Podbój Europy przez Hitlera i Stalina (1939–1941)	– wyjaśnia znaczenie terminów: alianci, bitwa o Anglię – wskazuje na mapie obszary zagarnięte przez ZSRS i III Rzeszę do 1941 r.	– wyjaśnia znaczenie terminów: linia Maginota, kolaboracja – wymienia państwa, które padły ofiarą agresji sowieckiej oraz niemieckie – identyfikuje postacie: Winstona Churchilla, Charles’a de Gaulle’a do 1941 r.	– identyfikuje postacie: Vidkuna Quislinga, Philippe’a Pétaina – zna daty: napaści niemieckiej na Danię i Norwegię (IV 1940), ataku III Rzeszy na Francję (V–VI 1940), bitwy o Anglię (VII–X 1940) – wyjaśnia znaczenie terminów: wojna zimowa, państwo marionetkowe, państwo Vichy, Komitet Wolnej Francji	– zna daty: wojny sowiecko-fińskiej (XI 1939 – III 1940), zajęcia republik bałtyckich przez ZSRS (VI 1940), ataku Niemiec na Jugosławię i Grecję (IV 1941) – opisuje skutki bitwy o Anglię oraz omawia jej polityczne i militarne znaczenie	– przedstawia cele polityki Hitlera i Stalina w Europie w latach 1939–1941
3. Wojna III Rzeszy z ZSRS	– wyjaśnia znaczenie terminów: plan „Barbarossa”, Wielka	– wskazuje na mapie przełomowe bitwy wojny Niemiec i	– wyjaśnia znaczenie terminu blokada Leningradu	– wyjaśnia, jakie czynniki spowodowały klęskę	– zna daty: blokady Leningradu (1941–1944), bitwy o

	Wojna Ojczyźniana – zna datę agresji Niemiec na ZSRS (22 VI 1941)	ZSRS: pod Moskwą i pod Stalingradem – omawia przełomowe znaczenie bitwy stalingradzkiej dla przebiegu II wojny światowej	– wyjaśnia przyczyny ataku III Rzeszy na Związek Sowiecki	ofensywy niemieckiej na Moskwę w 1941 r. – przedstawia etapy wojny niemiecko-sowieckiej – identyfikuje postać Geоргija Żukowa	Moskwę (XI–XII 1941), bitwy pod Stalingradem (VIII 1942 – II 1943), bitwy na Łuku Kurskim (VII 1943)
4. Polityka okupacyjna III Rzeszy	– wyjaśnia znaczenie terminów: ruch oporu, getto, Holokaust, obóz koncentracyjny, pacyfikacja, gwiazda Dawida, obóz zagłady – identyfikuje postacie: Adolfa Eichmanna, Ireny Sendlerowej	– przedstawia założenia polityki rasowej hitlerowców oraz metody jej realizacji, szczególnie wobec Żydów – omawia bilans Holokaustu – wskazuje na mapie obóz zagłady Auschwitz-Birkenau	– wyjaśnia znaczenie terminów: „przestrzeń życiowa”, Generalny Plan Wschodni, „ostateczne rozwiązanie kwestii żydowskiej”, „Żegota” – charakteryzuje politykę okupacyjną Niemiec – wymienia kraje, w których powstały rządy kolaborujące z Niemcami, oraz kraje, gdzie rozwinął się ruch oporu	– wyjaśnia znaczenie terminów: szmalcownicy, Babi Jar, Ponary – zna datę konferencji w Wannsee (I 1942) – identyfikuje postacie: Heinricha Himmlera, Josipa Broza-Tity – wyjaśnia, jakimi sposobami ludność obszarów okupowanych przez Niemców niosła pomoc Żydom – wskazuje na mapie obozy koncentracyjne	– porównuje sytuację ludności na terytoriach okupowanych przez Niemców – przedstawia przebieg zagłady europejskich Żydów

				i obozy zagłady w Europie	
5. Wojna poza Europą	– wyjaśnia znaczenie terminów: U-Boot, konwój, Enigma, lotniskowiec, pancernik – zna datę ataku Japonii na USA (7 XII 1941)	– wyjaśnia znaczenie terminów: bitwa o Atlantyk, wilcze stada – identyfikuje postacie: Franklina Delano Roosevelta, Erwina Rommla	– wymienia główne strony konfliktu w Afryce i w rejonie Pacyfiku oraz ich najważniejsze cele strategiczne	– zna daty: bitwy pod El Alamein (X–XI 1942), bitwy o Midway (VI 1942), walk o Guadalcanal (VIII 1942 – II 1943) – identyfikuje postacie: Bernarda Montgomery’ego, Dwighta Eisenhowera – wyjaśnia, na czym polegało strategiczne znaczenie bitew pod El Alamein i pod Midway, oraz lokalizuje je na mapie – wyjaśnia znaczenie bitwy o Atlantyk dla losów II wojny światowej	– ocenia konsekwencje włączenia się USA do wojny – wskazuje na mapie obszary opanowane przez Japończyków do końca 1942 r. – przedstawia przebieg walk w Afryce – charakteryzuje ekspansję japońską w Azji
6. Droga do zwycięstwa	– zna daty: konferencji w Teheranie (XI–XII 1943), desantu aliantów w Normandii	– wyjaśnia genezę i cele Wielkiej Koalicji – zna daty: zrzucenia bomb atomowych na Hiroszimę i Nagasaki	– przedstawia decyzje podjęte podczas obrad Wielkiej Trójki w Teheranie i Jałcie	– identyfikuje postacie: Dwighta Eisenhowera, Douglasa	– wyjaśnia znaczenie terminów: <i>Lend-Lease Act</i>, operacja „Market Garden”, operacja „Bagration”,

	(VI 1944), konferencji jałtańskiej (II 1945), bezwarunkowej kapitulacji III Rzeszy (8/9 V 1945) – identyfikuje postacie: Józefa Stalina, Franklina Delano Roosevelta, Winstona Churchilla, Harry’ego Trumana	(VIII 1945), bezwarunkowej kapitulacji Japonii (2 IX 1945) – wyjaśnia znaczenie terminów: izolacjonizm, Karta atlantycka, Wielka Koalicja, Wielka Trójka, konferencja w Teheranie		MacArthura, Bernarda Montgomery’ego	taktyka żabich skoków, kamikadze – zna daty: podpisania Karty atlantyckiej (VIII 1941 r.), lądowania wojsk alianckich na Sycylii (VII 1943), ofensywy Armii Czerwonej na froncie wschodnim (VI 1944 i I 1945), zdobycia Berlina (2 V 1945)
Rozdział II: Polacy podczas II wojny światowej 1. Dwie okupacje	– wyjaśnia znaczenie terminów: Generalne Gubernatorstwo, sowietyzacja, łapanka, wysiedlenia, deportacja, akcja „AB” – zna datę zbrodni katyńskiej (IV–V 1940)	– wskazuje na mapie tereny pod okupacją niemiecką i sowiecką, miejsca masowych egzekucji Polaków pod okupacją niemiecką oraz zsyłek i kaźni ludności polskiej w ZSRS	– zna datę podpisania traktatu o granicach i przyjaźni (28 IX 1939) – omawia okoliczności i przebieg zbrodni katyńskiej – charakteryzuje główne cele niemieckiej i sowieckiej polityki okupacyjnej	– identyfikuje postać Hansa Franka – podaje przykłady terroru niemieckiego i sowieckiego (Palmiry, kaźń profesorów krakowskich i lwowskich, Katyń)	– przedstawia zmiany terytorialne na ziemiach polskich pod okupacją – wyjaśnia znaczenie terminów: volksdeutsch, volkslista, gadzinówka, Akcja Specjalna „Kraków”, „granatowa” policja, Pawiak

2. Władze polskie na uchodźstwie	– wyjaśnia znaczenie terminów: rząd emigracyjny, układ Sikorski–Majski, armia Andersa, sprawa katyńska – zna daty: powstania rządu emigracyjnego (IX 1939), układu Sikorski–Majski (VII 1941)	– wyjaśnia znaczenie terminów: Polskie Siły Zbrojne na Zachodzie, katastrofa gibraltarska – identyfikuje postacie: Władysława Sikorskiego, Władysława Andersa – przedstawia okoliczności powstania polskiego rządu emigracyjnego	– omawia postanowienia układu Sikorski–Majski – wymienia polskie formacje wojskowe uczestniczące w najważniejszych bitwach II wojny światowej – wyjaśnia przyczyny zerwania przez ZSRS stosunków dyplomatycznych z polskim rządem na uchodźstwie	– identyfikuje postacie: Władysława Raczkiewicza, Stanisława Mikołajczyka, Kazimierza Sosnkowskiego, Stanisława Maczka, Stanisława Sosabowskiego, Zygmunta Berlinga – wymienia i wskazuje na mapie miejsca najważniejszych bitew II wojny światowej z udziałem Polaków (walki o Narwik, Monte Cassino, Falaise, Arnhem, Berlin, bitwa o Anglię, oblężenie Tobruku)	– wymienia polskie formacje wojskowe uczestniczące w najważniejszych bitwach II wojny światowej – zna daty: walk o Narwik (1940), walk o Tobruk (1941), zerwania stosunków rządu emigracyjnego z ZSRS (IV 1943), katastrofy gibraltarskiej (VII 1943)
---	---	---	---	--	---

3. Polskie Państwo Podziemne	– wyjaśnia znaczenie terminów: Polskie Państwo Podziemne, Związek Walki Zbrojnej (ZWZ), Armia Krajowa (AK), Szare Szeregi – zna datę powstania AK (II 1942)	– wskazuje na mapie rejony najintensywniejszej działalności polskiej partyzantki – przedstawia struktury Polskiego Państwa Podziemnego – identyfikuje postacie: Stefana Roweckiego „Grota”, Tadeusza Komorowskiego „Bora”	– wyjaśnia znaczenie terminów: partyzantka Hubala, Służba Zwycięstwu Polski (SZP), Delegatura Rządu RP na Kraj, sabotaż – wymienia sfery działalności Polskiego Państwa Podziemnego	– wyjaśnia znaczenie terminów: cichociemni, dywersja, Bataliony Chłopskie, Narodowe Siły Zbrojne, Gwardia Ludowa, Armia Ludowa – zna daty: powstania SZP (IX 1939), ZWZ (XI 1939), akcji pod Arsenałem (1943), zamachu na F. Kutscherę (II 1944)	– identyfikuje postacie: Henryka Dobrzańskiego „Hubala”, Jana Bytnara „Rudego”, Jana Karckiego, Jana Nowaka -Jeziorańskiego – wyjaśnia, jaką rolę odgrywała Armia Krajowa
4. Społeczeństwo polskie pod okupacją	– wyjaśnia znaczenie terminów: Rada Pomocy Żydom „Żegota”, Sprawiedliwy wśród Narodów Świata, rzeź wołyńska – zna daty: wybuchu powstania w getcie warszawskim (IV 1943), rzezi wołyńskiej (1943)	– identyfikuje postacie: Ireny Sendlerowej, Józefa i Wiktorii Ulmów, Witolda Pileckiego	– wymienia znaczenie terminów: szmalcownik, Ukraińska Powstańcza Armia (UPA), czystki etniczne – wymienia postawy Polaków wobec polityki okupanta niemieckiego	– wyjaśnia przyczyny i opisuje przebieg konfliktu polsko-ukraińskiego (rzeź wołyńska) na Kresach Wschodnich – identyfikuje postacie: Jana Karckiego, Stepana Bandery – omawia wysiedlenia na Zamojszczyźnie i ich skutki	– charakteryzuje życie codzienne w kraju pod okupacją niemiecką na przykładzie Warszawy – opisuje postawy Polaków wobec Holokaustu – opisuje przebieg powstania w getcie warszawskim

5. Akcja „Burza” i powstanie warszawskie	– wyjaśnia znaczenie terminów: godzina „W”, plan „Burza”, zrzuty – zna daty wybuchu i upadku powstania warszawskiego (1 VIII–2 X 1944)	– identyfikuje postacie: Tadeusza Komorowskiego „Bora” – przedstawia założenia planu „Burza”	– przedstawia przyczyny i opisuje skutki powstania warszawskiego	– wyjaśnia znaczenie terminu operacja „Ostra Brama” – zna datę operacji „Ostra Brama” (VII 1944)	– omawia okoliczności polityczne i militarne, które wpłynęły na podjęcie decyzji o wybuchu powstania w Warszawie – charakteryzuje etapy przebiegu powstania warszawskiego
6. Sprawa polska pod koniec wojny	– wyjaśnia znaczenie terminów: Krajowa Rada Narodowa, Manifest PKWN, Polska Lubelska, Tymczasowy Rząd Jedności Narodowej (TRJN)	– wyjaśnia znaczenie terminu proces szesnastu – wymienia postanowienia konferencji w Teheranie oraz w Jałcie dotyczące Polski – zna daty: ogłoszenia Manifestu PKWN (VII 1944), konferencji w Jałcie (II 1945)	– zna daty: rozwiązania AK (I 1945), procesu szesnastu (VI 1945), powstania TRJN (VI 1945) – identyfikuje postacie: Stanisława Mikołajczyka, Leopolda Okulickiego	– wyjaśnia znaczenie terminu Niepodległość („NIE”) – identyfikuje postać Edwarda Osóbki-Morawskiego – omawia okoliczności i skutki powstania TRJN	– podaje przejawy zależności Polski od ZSRS po wojnie – opisuje metody represji zastosowane przez komunistów wobec Polskiego Państwa Podziemnego

Rozdział III : Świat po II wojnie światowej 1. Początek zimnej wojny	– wyjaśnia znaczenie terminów: Organizacja Narodów Zjednoczonych, układ dwubiegunowy, Powszechna deklaracja praw człowieka, strefa okupacyjna, żelazna kurtyna, blokada Berlina Zachodniego, NATO, mur berliński, reparacje wojenne – identyfikuje postacie: Józefa Stalina, Harry’ego Trumana	– wyjaśnia znaczenie terminów: procesy norymberskie, plan Marshalla, doktryna Trumana – przedstawia bilans II wojny światowej dotyczący strat ludności i zniszczeń – wyjaśnia, czym była zimna wojna – wskazuje na mapie podział Europy na blok zachodni i wschodni	– identyfikuje postacie: George’a Marshalla – wymienia postanowienia konferencji w Poczdamie – zna daty: konferencji założycielskiej ONZ (IV 1945), konferencji poczdamskiej (VII–VIII 1945), uchwalenia Powszechnej deklaracji praw człowieka (1948), powstania RFN i NRD (1949), powstania NATO (1949), budowy muru berlińskiego (1961)	– opisuje okoliczności budowy muru berlińskiego – wyjaśnia genezę blokady Berlina Zachodniego – przedstawia przyczyny powstania dwóch państw niemieckich – wskazuje okoliczności powstania NATO	– wyjaśnia znaczenie terminów: Karta Narodów Zjednoczonych, Rada Bezpieczeństwa ONZ, Zgromadzenie Ogólne ONZ, sekretarz generalny ONZ, powstanie berlińskie, cztery D: denazyfikacja, demilitaryzacja, dekartelizacja, demokratyzacja – przedstawia polityczne skutki II wojny światowej
2. Za żelazną kurtyną	– wyjaśnia znaczenie terminów: supermocarstwo, kraje demokracji ludowej, odwilż, tajny referat Chruszczowa,	– wyjaśnia znaczenie terminu powstanie węgierskie – zna datę powstania węgierskiego (X 1956)	– wyjaśnia znaczenie terminu Rada Wzajemnej Pomocy Gospodarczej (RWPG) – omawia cechy	– zna daty: powstania RWPG (1949), powstania Układu Warszawskiego	– wymienia przyczyny i skutki powstania węgierskiego w 1956 r.

	destalinizacja, Układ Warszawski	– zna datę śmierci J. Stalina (1953) – identyfikuje postać Nikity Chruszczowa	- charakterystyczne państw demokracji ludowej – wyjaśnia znaczenie śmierci Stalina dla przemian w ZSRS i krajach demokracji ludowej	(1955), XX Zjazdu KPZR (1956) – identyfikuje postać Imre Nagya – omawia okoliczności powstania i znaczenie Układu Warszawskiego	– przedstawia przebieg powstania węgierskiego z 1956 r.
3. Rozpad systemu kolonialnego	– wyjaśnia znaczenie terminów: Wielki Skok, rewolucja kulturalna, dekolonizacja, Trzeci Świat, Rok Afryki – zna daty: wojny w Korei (1950–1953), Roku Afryki (1960)	– wyjaśnia znaczenie terminu metoda biernego oporu – identyfikuje postacie: Mao Zedonga, Kim Ir Sena, Mahatmy Gandhiego – wskazuje na mapie Koreę, Wietnam, Chiny, Indie, Pakistan – wskazuje przyczyny rozpadu systemu kolonialnego	– omawia sposoby realizacji i skutki Wielkiego Skoku w Chinach – wyjaśnia, w jaki sposób przebiegała rewolucja kulturalna w Chinach – przedstawia najważniejsze skutki polityczne i gospodarcze procesu dekolonizacji	– zna datę powstania Chińskiej Republiki Ludowej (1949) – wyjaśnia znaczenie terminów: czerwona książeczka, neokolonializm – przedstawia przyczyny i skutki wojny domowej w Chinach po II wojnie światowej	– opisuje komunistyczne reżimy w Chinach i Korei Północnej, szczególnie uwzględniając stosunek władzy do jednostki – opisuje skutki polityki gospodarczej i kulturalnej Mao Zedonga – podaje przyczyny konfliktu indyjsko-pakistańskiego – przedstawia skutki rozpadu brytyjskiego imperium

					kolonialnego w Indiach
4. Konflikt na Bliskim Wschodzie	– wyjaśnia znaczenie terminów: Bliski Wschód, syjonizm – zna daty: powstania Izraela (1948), rewolucji islamskiej w Iranie (1979), I wojny w Zatoce Perskiej (1990)	– wyjaśnia znaczenie terminów: konflikt żydowsko-palestyński, wojna sześciodniowa, wojna Jom Kippur, Organizacja Wyzwolenia Palestyny (OWP)	– identyfikuje postacie: Dawida Ben Guriona, Jasira Arafata, Ruhollaha Chomeiniego – wskazuje na mapie rejon Bliskiego Wschodu i Zatoki Perskiej	– wyjaśnia znaczenie terminów: Autonomia Palestyńska, operacja „Pustynna burza” – wymienia przyczyny i skutki konfliktów izraelsko-arabskich – przedstawia okoliczności, w jakich powstało państwo Izrael	– zna daty: wojny o niepodległość Izraela (1948–1949), wojny izraelsko-egipskiej (1956), wojny sześciodniowej (1967), wojny Jom Kippur (1973), porozumienia z Oslo (1993)
5. Zimna wojna i wyścig zbrojeń	– wyjaśnia znaczenie terminów: wyścig zbrojeń, odprężenie – identyfikuje postacie: Nikity Chruszczowa, Fidela Castro, Johna F. Kennedy’ego, Leonida Breżniewa	– wyjaśnia znaczenie terminów: kryzys kubański, Praska Wiosna – zna daty: wysłania pierwszego człowieka w kosmos (1961), ogłoszenia blokady morskiej Kuby (1962), Praskiej Wiosny (1968)	– zna daty: umieszczenia pierwszego sztucznego satelity w kosmosie (1957), lądowania na Księżycu (1969) – wyjaśnia, na czym polegała rywalizacja (zimna wojna) między USA i ZSRS w dziedzinach:	– identyfikuje postacie: Dwighta Eisenhowera, Jurija Gagarina, Neila Armstronga, Aleksandra Dubčeka, Pol Pota – przedstawia przyczyny i skutki konfliktu kubańskiego – omawia przyczyny i	– omawia główne założenia polityki zagranicznej ZSRS i USA w latach 60. I 70. XX w. – przedstawia przyczyny i skutki amerykańskiej interwencji w Wietnamie – wyjaśnia okoliczności interwencji sił Układu

			wojskowości i podboju kosmosu	skutki Praskiej Wiosny	Warszawskiego w Czechosłowacji
6. Droga ku wspólnej Europie	– wyjaśnia znaczenie terminów: Unia Europejska, euro – zna datę powstania Unii Europejskiej w wyniku zawarcia traktatu z Maastricht (1992) – podaje przyczyny integracji europejskiej	– wyjaśnia znaczenie terminów: traktaty rzymskie, Europejska Wspólnota Węgla i Stali (EWWiS), Europejska Wspólnota Gospodarcza (EWG), Euratom, układ z Schengen, traktat z Maastricht – identyfikuje postać Roberta Schumana	– zna daty: ogłoszenia planu Schumana (1950), podpisania układu w Schengen (1985) – identyfikuje postacie: Konrada Adenauera, Alcida de Gasperiego – zna daty: powstania EWWiS (1952), podpisania traktatów rzymskich (1957)	– wskazuje na mapie państwa założycielskie EWG oraz państwa należące do UE – wymienia zjawiska, które wpłynęły na umocnienie się demokracji w Europie Zachodniej po II wojnie światowej	– wyjaśnia znaczenie terminów: plan Schumana, Komisja Europejska, Parlament Europejski, Rada Europejska, Beneluks, unia celna – przedstawia etapy tworzenia Unii Europejskiej – wyjaśnia, w jaki sposób doszło do demokratycznych przemian w krajach Europy Zachodniej i Południowej
7. Przemiany społeczne i kulturowe w drugiej połowie XX w.	– wyjaśnia znaczenie terminów: rewolucja obyczajowa, ruch kontestatorski, hipisi, pacyfizm, feminizm, segregacja rasowa	– zna datę obrad soboru watykańskiego II (1962–1965) – identyfikuje postacie: Martina Luthera Kinga, Jana XXIII, Pawła VI	– zna datę buntów studenckich we Francji (1968) – przedstawia przyczyny przemian społecznych i	– przedstawia cele buntów studenckich w krajach zachodnich w latach 60. – wyjaśnia, na czym polegała walka z segregacją rasową w	– wymienia skutki obrad soboru watykańskiego II – prezentuje poglądy ruchów walczących o prawa kobiet w XX w.

			kulturowych w drugiej połowie XX w.	USA – omawia cechy charakterystyczne rewolucji obyczajowej i jej skutki	– omawia przyczyny, przejawy i skutki buntów studenckich – opisuje walkę o równouprawnienie rasowe – wymienia przykłady zespołów rockowych, które miały wpływ na kształtowanie się kultury młodzieżowej lat 60. i 70
Rozdział IV: Polska po II wojnie światowej 1. Początki władzy komunistów w Polsce	– wyjaśnia znaczenie terminów: Ziemie Odzyskane, przesiedlenia ludności, Polska Partia Robotnicza, Polskie Stronnictwo Ludowe (PSL), żołnierze niezłomni (wyklęci)	– wyjaśnia znaczenie terminów: akcja „Wisła”, referendum ludowe, demokracja ludowa, reforma rolna, nacjonalizacja przemysłu – zna daty: referendum ludowego (1946), pierwszych powojennych wyborów parlamentarnych (1947)	– wyjaśnia znaczenie terminów: Urząd Bezpieczeństwa (UB), cenzura prewencyjna, Zrzeszenie „Wolność i Niezawisłość” (WiN), bitwa o handel – identyfikuje postać Józefa Franczaka „Lalusia” – identyfikuje postacie: Stanisława Mikołajczyka, Witolda Pileckiego, Danuty Siedzikówny „Inki” – wskazuje na mapie	– przedstawia realia funkcjonowania podziemia niepodległościowego – przedstawia przyczyny i skutki migracji ludności na ziemiach polskich po II wojnie światowej – opisuje metody, dzięki którym komuniści zdobyli władzę w Polsce	– przedstawia okoliczności i skutki przeprowadzenia referendum ludowego – przedstawia etapy przejmowania władzy w Polsce przez komunistów – przytacza metody terroru stosowane przez komunistów

			granice Polski po II wojnie światowej, kierunki powojennych przesiedleń ludności na ziemiach polskich		
2. Polska w czasach stalinizmu	– wyjaśnia znaczenie terminów: Polska Zjednoczona Partia Robotnicza (PZPR), system monopartyjny, Polska Rzeczpospolita Ludowa (PRL), system centralnego sterowania gospodarką, Państwowe Gospodarstwo Rolne	– wyjaśnia znaczenie terminów: plan sześcioletni, kolektywizacja, stalinizm, socrealizm – zna daty: powstania PZPR (1948), przyjęcia Konstytucji PRL (1952) – identyfikuje postacie: Władysława Gomułki, Bolesława Bieruta	– zna datę planu sześcioletniego (1950–1955) – podaje założenia planu sześcioletniego – wyjaśnia znaczenie terminów: „wyścig pracy”, przodownik pracy, kułak – podaje główne cechy ustroju politycznego Polski w okresie stalinowskim	– przedstawia okoliczności powstania PZPR – omawia cele propagandy komunistycznej w czasach stalinizmu – przedstawia założenia Konstytucji PRL z 1952 r. – wskazuje cechy charakterystyczne socrealizmu w kulturze polskiej	– przedstawia konsekwencje społeczne i ekonomiczne planu sześcioletniego – opisuje system represji władz komunistycznych wobec Kościoła
3. Czasy Gomułki (1956–1970)	– wyjaśnia znaczenie terminów: Służba Bezpieczeństwa (SB), odwilż październikowa, mała stabilizacja, obchody Tysiąclecia Chrztu Polski	– wyjaśnia znaczenie terminów: poznański Czerwiec, „polska droga do socjalizmu”, Marzec 1968 r., Grudzień 1970 r. – zna daty: wydarzeń poznańskich (VI	– wyjaśnia przyczyny i skutki oraz opisuje przebieg wydarzeń poznańskiego Czerwca i polskiego Października w 1956 r. – charakteryzuje okres	– zna datę wystosowania listu episkopatu polskiego do episkopatu niemieckiego (1965) – omawia przejawy odwilży październikowej w	– wyjaśnia przyczyny i skutki kampanii antysemitkiej w Polsce w 1968 r. – wyjaśnia znaczenie terminów: <i>List 34</i>, Zmotoryzowane

	– zna daty: śmierci J. Stalina (1953), obchodów Tysiąclecia Chrztu Polski (1966) – identyfikuje postacie: Władysława Gomułki, kardynała Stefana Wyszyńskiego	1956), polskiego Października (X 1956), wydarzeń marcowych (III 1968), wydarzeń grudniowych na Wybrzeżu (XII 1970)	rządów W. Gomułki, w tym politykę zagraniczną PRL	Polsce – przedstawia przebieg obchodów milenijnych	Odwody Milicji Obywatelskiej (ZOMO) – wyjaśnia przyczyny i skutki wydarzeń z Marca 1968 r. i Grudnia 1970 r.
4. Polska w czasach Gierka	– wyjaśnia znaczenie terminów: „druga Polska”, propaganda sukcesu – identyfikuje postać Edwarda Gierka	– opisuje życie codzienne w czasach PRL – wymienia cechy charakterystyczne rządów E. Gierka – przedstawia przemiany w życiu codziennym Polaków za rządów E. Gierka	– zna datę nowelizacji Konstytucji PRL (1976) – omawia wpływ zagranicznych kredytów na rozwój przemysłu ciężkiego i górnictwa – wyjaśnia, na czym polegała propaganda sukcesu w czasie rządów E. Gierka	– wyjaśnia znaczenie terminów: ukryte bezrobocie, kino moralnego niepokoju – wyjaśnia, dlaczego polityka gospodarcza E. Gierka nie przyniosła spodziewanych rezultatów – przedstawia okoliczności i skutki nowelizacji konstytucji w 1976 r.	– identyfikuje postacie: Andrzeja Wajdy, Krzysztofa Zanussiego, Kazimierza Górskiego, Huberta Wagnera – przedstawia wpływ kina moralnego niepokoju na kształtowanie postaw Polaków
Rozdział V: Upadek komunizmu 1. Początki opozycji	– wyjaśnia znaczenie terminu Komitet Obrony Robotników (KOR)	– wyjaśnia znaczenie terminu Czerwiec 1976 r. – zna daty: wydarzeń	– opisuje genezę, przebieg i skutki wydarzeń czerwcowych w 1976	– wyjaśnia znaczenie terminów: drugi obieg, Wolne Związki Zawodowe (WZZ)	– przedstawia okoliczności narodzin opozycji demokratycznej w

demokratycznej w Polsce	– identyfikuje postacie: Jana Pawła II, Jacka Kuronia	czerwcowych (1976), powstania KOR (1976), wyboru Karola Wojtyły na papieża (16 X 1978), pierwszej pielgrzymki Jana Pawła II do Polski (1979)	r. – określa cele i opisuje działalność KOR-u – wyjaśnia wpływ wyboru Karola Wojtyły na papieża na sytuację w Polsce	– identyfikuje postacie: Stanisława Pyjasa, Jana Józefa Lipskiego, Antoniego Macierewicza, Zbigniewa i Zofii Romaszewskich, Leszka Moczulskiego	Polsce – charakteryzuje rozwój organizacji opozycyjnych w latach 70. XX w.
2. Powstanie „Solidarności”	– wyjaśnia znaczenie terminów: strajk okupacyjny, 21 postulatów „Solidarności”, NSZZ „Solidarność” – zna datę strajków sierpniowych (VIII 1980), porozumień sierpniowych z Gdańska (31 VIII 1980)	– wyjaśnia znaczenie terminów: wydarzenia sierpniowe, porozumienia sierpniowe – przedstawia przyczyny i skutki strajków sierpniowych w 1980 r. – identyfikuje postacie: Lecha Wałęsy, Anny Walentynowicz	– wyjaśnia znaczenie terminów: Międzyzakładowy Komitet Strajkowy (MKS), karnawał „Solidarności” – omawia przebieg wydarzeń sierpniowych	– zna daty: powstania NSZZ „Solidarność” (IX 1980), zamachu na Jana Pawła II (V 1981) – identyfikuje postacie: Bogdana Borusewicza, Andrzeja Gwiazdy, Mehmeta Alego Ağcy – omawia działalność NSZZ „Solidarność” w okresie tzw. karnawału „Solidarności”	– przedstawia reakcję ZSRS na wydarzenia w Polsce w 1980 r.
3. Stan wojenny w Polsce	– wyjaśnia znaczenie terminów: stan wojenny, Wojskowa Rada Ocalenia	– identyfikuje postacie: Wojciecha Jaruzelskiego, Lecha	– przedstawia okoliczności wprowadzenia stanu wojennego w Polsce	– zna daty: pacyfikacji kopalni „Wujek” (XII 1981), zamordowania ks. J. Popiełuszki	– charakteryzuje sytuację PRL po zniesieniu stanu wojennego

	Narodowego (WRON), internowanie – zna datę wprowadzenia stanu wojennego (13 XII 1981)	Wałęsy, Jerzego Popiełuszki	– charakteryzuje przebieg stanu wojennego w Polsce	(1984) – przedstawia reakcję świata na sytuację w Polsce w okresie stanu wojennego, w tym przyznanie Pokojowej Nagrody Nobla Lechowi Wałęsie	– przedstawia reakcję społeczeństwa na stan wojenny – wskazuje wydarzenia, które doprowadziły do upadku komunizmu w Polsce
4. Rozpad bloku wschodniego	– wyjaśnia znaczenie terminu Jesień Ludów – identyfikuje postacie: Ronalda Reagana, Michaiła Gorbaczowa, Václava Havla	– wyjaśnia znaczenie terminów: aksamitna rewolucja, <i>pierestrojka</i>, <i>glasnost</i>	– identyfikuje postacie: Borysa Jelcyna, Giennadija Janajewa – przedstawia przejawy kryzysu ZSRS w latach 80. XX w. – zna daty: obalenia komunizmu w europejskich państwach bloku wschodniego (1989–1990), zjednoczenia Niemiec (1990), rozpadu ZSRS (1991)	– zna daty: interwencji zbrojnej ZSRS w Afganistanie (1979–1989), przejęcia władzy przez Gorbaczowa (1985), puczu Janajewa (1991), rozwiązania RWPG i Układu Warszawskiego (1991), rozwiązania ZSRS (XII 1991) – charakteryzuje politykę R. Reagana i jej wpływ na zmianę sytuacji międzynarodowej – wyjaśnia	– charakteryzuje wydarzenia Jesieni Ludów w państwach bloku wschodniego – omawia proces rozpadu ZSRS, uwzględniając powstanie niepodległych państw w Europie – wyjaśnia, jakie były przyczyny rozwiązania RWPG i Układu Warszawskiego

				okoliczności rozpadu ZSRS	
5. Początek III Rzeczypospolitej	– wyjaśnia znaczenie terminów: obrady Okrągłego Stołu, wybory czerwcowe – zna daty: obrad Okrągłego Stołu (II–IV 1989), wyborów czerwcowych (4 VI 1989)	– wyjaśnia znaczenie terminów: Obywatelski Klub Parlamentarny (OKP), sejm kontraktowy – identyfikuje postacie: Lecha Wałęsy, Wojciecha Jaruzelskiego, Tadeusza Mazowieckiego	– podaje postanowienia i skutki obrad Okrągłego Stołu – zna datę powołania rządu T. Mazowieckiego (1989)	– wyjaśnia znaczenie terminów: „gruba linia”/„gruba kreska”, ustalenia z Magdaleny – przedstawia następstwa wyborów czerwcowych – zna daty: wyboru W. Jaruzelskiego na prezydenta (VII 1989)	– identyfikuje postacie: Czesława Kiszcza, Leszka Balcerowicza, Bronisława Geremka, Krzysztofa Skubiszewskiego – omawia okoliczności zwołania Okrągłego Stołu – przedstawia reformy rządu T. Mazowieckiego
Rozdział VI: Polska i świat w nowej epoce 1. Europa po rozpadzie ZSRS	– wyjaśnia znaczenie terminów: Wspólnota Niepodległych Państw (WNP), kraj postsowiecki – identyfikuje postacie: Billa Clintona, Borysa Jelcyna, Władimira Putina	– zna daty: powstania Wspólnoty Niepodległych Państw (1991), wejścia Polski, Czech i Węgier do NATO (1999), rozpadu Jugosławii (1991–1992)	– wymienia problemy, z jakimi spotkały się podczas transformacji ustrojowej kraje postsowieckie – przedstawia okoliczności wstąpienia Polski, Czech i Węgier do NATO	– identyfikuje postacie: Aleksandra Łukaszenki, Wiktora Janukowycza, Wiktora Juszczenki, Micheila Saakaszwilego, Dżochara Dudajewa – prezentuje skutki rozpadu Jugosławii – charakteryzuje rządy W. Putina w Rosji	– zna daty: wojny w Jugosławii (1991–1995), I wojny czeczeńskiej (1994–1996), ludobójstwa w Srebrenicy (1995), porozumienia w Dayton (XI 1995), II wojny czeczeńskiej (1999–2009), rewolucji róż (2003),

					wojny o Osetię Południową (2008), Euromajdanu (2013–2014) – przedstawia przyczyny i skutki wojen w byłej Jugosławii i Czeczeni
2. Konflikty na świecie po 1989 r.	– wyjaśnia znaczenie terminów: Autonomia Palestyńska, Al-Kaida – zna datę ataku na World Trade Center (11 IX 2001)	– wyjaśnia znaczenie terminów: polityka neokolonializmu, apartheid – identyfikuje postacie: George’a W. Busha, Osamy bin Ladena, Saddama Husajna	– wyjaśnia znaczenie terminów: masakra na placu Tiananmen, talibowie – wyjaśnia, na czym polega polityka neokolonializmu i jakie niesie za sobą skutki – wyjaśnia przyczyny i skutki wojny z terroryzmem po 2001 r.	– zna daty: ludobójstwa w Rwandzie (1994), masakry na placu Tiananmen (VI 1989), wybuchu wojny w Syrii (2011), aneksji Krymu (2014) – identyfikuje postacie: Nelsona Mandeli, Jasira Arafata, Icchaka Rabina, Szimona Peresa, Baszara al-Asada	– przedstawia rozwój gospodarczy Chin i Japonii w drugiej połowie XX w. – przedstawia przyczyny i charakter wojny w Iraku
3. Polska w latach 90. XX w.	– wyjaśnia znaczenie terminów:	– wyjaśnia znaczenie terminów: plan	– omawia założenia, realizację i skutki	– wyjaśnia znaczenie terminu „wojna na	– omawia koszty społeczne reform

	hiperinflacja, gospodarka wolnorynkowa, prywatyzacja, bezrobocie – identyfikuje postacie: Tadeusza Mazowieckiego, Lecha Wałęsy, Leszka Balcerowicza, Jacka Kuronia, Aleksandra Kwaśniewskiego, Lecha Kaczyńskiego	Balcerowicza, pluralizm polityczny – zna daty: wdrożenia planu Balcerowicza (1990), wyboru L. Wałęsy na prezydenta (XII 1990), pierwszych w pełni demokratycznych wyborów do parlamentu (1991), wyboru A. Kwaśniewskiego na prezydenta (1995), uchwalenia Konstytucji RP (1997), wyboru L. Kaczyńskiego na prezydenta (2005)	gospodarcze planu Balcerowicza – wymienia reformy przeprowadzone w 1999 r. – wymienia najistotniejsze przemiany ustrojowe i ekonomiczne III Rzeczypospolitej	górze” – zna daty: rozwiązania PZPR (1990), uchwalenia małej konstytucji (X 1992), reformy administracyjnej (1999) – identyfikuje postacie: Jana Olszewskiego, Jarosława Kaczyńskiego, Ryszarda Kaczorowskiego	gospodarczych – charakteryzuje scenę polityczną pierwszych lat demokratycznej Polski – przedstawia proces budowania podstaw prawnych III Rzeczypospolitej – wyjaśnia przyczyny rozpadu obozu solidarnościowego
4. Polska w NATO i UE	– wyjaśnia znaczenie terminów: NATO, referendum akcesyjne, Unia Europejska – zna daty: przyjęcia Polski do NATO (1999), wejścia Polski do UE (2004)	– wyjaśnia znaczenie terminu referendum akcesyjne – przedstawia przyczyny i skutki przystąpienia Polski do NATO i UE	– wymienia i omawia etapy integracji Polski z UE – omawia konsekwencje członkostwa Polski w NATO	– wyjaśnia znaczenie terminów: Trójkąt Weimarski, Grupa Wyszehradzka – przedstawia postawy Polaków wobec problemu integracji Polski z UE	– zna daty: wyjścia ostatnich wojsk rosyjskich z Polski (1993), obecności polskich żołnierzy na wojnach w Afganistanie (od 2002) i Iraku (2003–2008) – określa główne

					kierunki polskiej polityki zagranicznej – wymienia i omawia etapy polskiej akcesji do NATO
5. Wyzwania współczesnego świata	– wyjaśnia znaczenie terminów: internet, globalizacja, amerykanizacja, kultura masowa	– omawia zalety i wady wprowadzenia nowych środków komunikacji – wyjaśnia, jakie szanse i zagrożenia niesie za sobą globalizacja – opisuje przejawy globalizacji we współczesnym świecie	– wskazuje cechy współczesnej kultury masowej – opisuje zjawisko amerykanizacji – prezentuje zagrożenia ekologiczne współczesnego świata	– wyjaśnia znaczenie terminów: bogata Północ, biedne Południe, „globalna wioska”, Dolina Krzemowa, efekt cieplarniany, arabska wiosna, Państwo Islamskie, protokół z Kioto – omawia przyczyny, kierunki i skutki ruchów migracyjnych we współczesnym świecie – określa przyczyny i skutki narastania nierówności społecznych we współczesnym świecie – wyjaśnia, jakie zagrożenia niesie za sobą przestępczość zorganizowana	– wyjaśnia, na czym polegają kontrasty społeczne we współczesnym świecie – wymienia problemy demograficzne współczesnego świata – wskazuje najważniejsze zagrożenia społeczne współczesnego świata

				– przedstawia działania współczesnego świata na rzecz poprawy stanu ekologicznego naszej planety	
--	--	--	--	---	--

Opracowała: D. Molenda-Mokosa